

7.Ο πολιτισμός μας

Ο πολιτισμός των αρχαίων Ελλήνων

Οι αρχαίοι Έλληνες αγαπούσαν τον τόπο τους και λάτρευαν τη φύση. Τα παιδιά τους φορούσαν χιτώνες, έπαιζαν διάφορα παιχνίδια(σφαίρα, σβούρα, κοκαλάκια, βόλους, κούκλες κ. α.).Σχολείο πηγαίνουν μόνο τα αγόρια και μάθαιναν ανάγνωση, μουσική, γυμναστική, γραφή, μαθηματικά και φιλοσοφία.

Οι άντρες Αθηναίοι είχαν ίσα δικαιώματα. Συζητούσαν τα ζητήματα της πόλης τους στην [Πνύκκα](#) και έπαιρναν τις αποφάσεις με πλειοψηφία, δηλαδή με δημοκρατικό τρόπο.

Συναντιούνταν στα συμπόσια, συζητούσαν, έτρωγαν, έπιναν και διασκέδαζαν.

[Η Ποικίλη Στοά](#) στην Αθήνα ήταν ένας τόπος συνάντησης όπου μιλούσαν οι φιλόσοφοι.

Στις πόλεις τους έχτιζαν ναούς, θέατρα, στάδια, στόλιζαν τους ναούς με αγάλματα. Έφτιαχναν αγγεία με παραστάσεις.

Κατασκεύαζαν δρόμους, υδραγωγεία, γεφύρια, εργαλεία, λιμάνια, ηλιακά ρολόγια κ.α.

❖ Πόσο μοιάζει το σημερινό σχολείο με το «σχολείο» των αρχαίων χρόνων;

Στην αρχαία Ελλάδα μορφώνονταν μόνο τα αγόρια, τα οποία παρακολουθούσαν με τάξη, πειθαρχία, και χωρίς φωνές τους δασκάλους τους. Το σημερινό σχολείο είναι δημοκρατικό, δάσκαλοι και μαθητές συνεργάζονται, έχουν φιλικές σχέσεις και ανταλλάσσουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Οι αρχαίοι Έλληνες έδιναν σημασία στην εκπαίδευση του σώματος και μάθαιναν ανάγνωση, γραφή, μουσική, μαθηματικά και τα ποιήματα του Ομήρου.

❖ Γιατί κατασκεύαζαν αγάλματα και ναούς;

Οι αρχαίοι Αθηναίοι πίστευαν στους δώδεκα θεούς του Ολύμπου. Για να εκδηλώσουν την πίστη στους θεούς και να τους λατρεύουν, έφτιαχναν ναούς που τους αφιέρωναν στους θεούς. Οργάνωναν και θρησκευτικές γιορτές. Για να ευχαριστήσουν τους θεούς και να δείξουν το σεβασμό που είχαν γι' αυτούς, τους πρόσφεραν αφιερώματα, δηλαδή διάφορα αντικείμενα, όπως όπλα, κοσμήματα, πολύτιμα υφάσματα, αγάλματα, βραβεία που είχαν πάρει αθλητές σε αγώνες, ολόκληρους ναούς κ. α. Τα αφιερώματα ήταν ατομικά ή ομαδικά. Ακόμη, οι ναοί και τα αγάλματα στόλιζαν την πόλη.

✚ Το Ευπαλίνειο όρυγμα στη Σάμο κατασκευάστηκε για τη μεταφορά νερού, που θα ικανοποιούσε τις ανάγκες των κατοίκων για ύδρευση και άρδευση.

✚ Τα έργα που κατασκευάζονται εξυπηρετούν την ανάγκη των ανθρώπων να επικοινωνούν μεταξύ τους, να ταξιδεύουν, να μεταφέρουν τα προϊόντα τους, να φέρνουν νερό στις κοινότητες για ύδρευση (πόσιμο) και άρδευση(πότισμα). Επίσης, γίνονται έργα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, για την αποξήρανση ελών, ώστε να απομακρύνονται τα επικίνδυνα έντομα και να αυξάνονται οι εκτάσεις για καλλιέργεια, κ. α.

✚ Για να μελετήσουμε τη ζωή των αρχαίων Ελλήνων, συγκεντρώσαμε πληροφορίες από εικόνες, εγκυκλοπαίδειες, διαδίκτυο.

Μόρφωση και σχολείο (κουίζ)

Εικονική περιήγηση

[Μια εικονική περιήγηση στην Ακρόπολη I: Προπύλαια και άγαλμα Προμάχου Αθηνάς](#)

[Μια εικονική περιήγηση στην Ακρόπολη II: Ερέχθειο και Παρθενώνας](#)

Αξίζει να συμπληρώσουμε και να διαβάσουμε

Γράφουμε τις σκέψεις μας για τους αρχαίους Έλληνες. Θα μας βοηθήσουν και όσα μελετήσαμε.

Οι αρχαίοι Έλληνες αγαπούσαν τον τόπο τους και τη φύση.....
Γυμνάζονταν καθημερινά, διασκέδαζαν και μορφώνονταν.....
Ενδιαφέρονταν για τα ζητήματα της πόλης τους και έπαιρναν
αποφάσεις συζητώντας με δημοκρατικό τρόπο.....
Με εμάς τους σύγχρονους Έλληνες, μοιάζουν γιατί και εμείς παίρνουμε
αποφάσεις με δημοκρατικό τρόπο, μορφωνόμαστε και γυμναζόμαστε.
Επίσης, κατασκευάζουμε διάφορα σημαντικά έργα πολιτισμού.....
Από εμάς διαφέρουν στον τρόπο που ντυνόμαστε, στα δικαιώματα
που έχουμε, γιατί οι γυναίκες σήμερα έχουν τα ίδια δικαιώματα
με τους άνδρες, στον τρόπο που κατασκευάζουμε κτίρια και δρόμους.
Θα μπορούσαμε να πούμε ως συμπέρασμα.....
ότι οι αρχαίοι Έλληνες κατασκεύαζαν σημαντικά έργα και
δημιούργησαν σπουδαίο πολιτισμό.....
επειδή είχαν σπουδαίους πολιτικούς και δημοκρατικό πολίτευμα.

7.0 πολιτισμός μας

7.2.Η παράσταση αρχίζει!

Οι αρχαίοι Έλληνες κατασκεύαζαν τα θέατρα με τέτοιο τρόπο, ώστε οι θεατές να μπορούν να βλέπουν και να ακούν τα πάντα, όπου και αν κάθονταν. Ακόμη και ο παραμικρός ήχος από την ορχήστρα ακούγεται και στο πιο ψηλό κάθισμα του θεάτρου.

Είχαν εφεύρει πολλούς τρόπους, μηχανήματα και κατασκευές, για να παρουσιάζεται ένα θεατρικό έργο καλύτερα, πιο φυσικό, πιο ζωντανό.

Το εκκύκλημα το χρησιμοποιούσαν για να παρουσιάζονται επάνω οι «νεκροί». Οι περιάκτοι ήταν περιστρεφόμενα δοκάρια, πάνω στα οποία στερεώνονταν τα σκηνικά.

Το αιώρημα, ένα είδος γερανού, βοηθούσε τους υποκριτές (ηθοποιούς), που ήταν άντρες και φορούσαν κοθόρνους (ψηλά παπούτσια) και μάσκες.

Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν το θέατρο σημαντικό για τη μόρφωσή του. Στην Αθήνα οι πλούσιοι υποχρεώνονταν από το νόμο να δίνουν χρήματα για να ανεβαίνουν θεατρικές παραστάσεις (χορηγοί), ενώ οι φτωχοί δεν πλήρωναν εισιτήριο. Τα έργα των συγγραφέων που άρεσαν στους περισσότερους βραβεύονταν. Οι θεατές σχολίαζαν τις παραστάσεις και συχνά συζητούσαν το θεατρικό έργο, ιδιαίτερα αν η υπόθεση του είχε σχέση με αυτούς που κυβερνούσαν, με πρόσφατους πολέμους και άλλα θέματα που ενδιέφεραν τους πολίτες.

Στα σημερινά θέατρα οι παραστάσεις παίζονται μπροστά στους θεατές από τους ηθοποιούς και η υπόθεση τους έχει σχέση, όπως και τότε, με τα θέματα που απασχολούσαν και απασχολούν τους ανθρώπους.

[Αρχαία ελληνικά θέατρα](#)

[Σύγχρονα ελληνικά θέατρα](#)

[Θέατρο \(αντιστοιχίση\)](#)

Αντιστοιχίζουμε αυτά που ταιριάζουν.	
θίασος	υπόθεση
κοινό	ηθοποιοί
παρασκήνια	κουστούμια, βάψιμο
πρωταγωνιστής	ταμείο
εισιτήρια	θεατές
θεατρικός συγγραφέας	σημαντικός ρόλος

[Ο Βασιλιάς και το αλάτι \(Παιδικό Θέατρο\)](#) (θα το δούμε τη Δευτέρα 24.5.2021 στην ώρα της ευέλικτης ζώνης)

7.3. «Μαλαματένιος αργαλιός κι ελεφαντένιο χτένι...»

Τα παλιότερα χρόνια, τότε που δεν υπήρχαν ακόμα εργοστάσια, οι άνθρωποι αναγκάζονταν να κατασκευάζουν μόνοι τα ρούχα τους και άλλα χρήσιμα αντικείμενα. Σιγά σιγά κάποιοι έγιναν τεχνίτες. Κατασκεύαζαν σπίτια, δρόμους, γεφύρια, κοσμήματα κ.λπ. Για να διδαχτούν δεν πήγαιναν σε σχολές, αλλά κοντά σε παλιότερους τεχνίτες. Ο ένας μάθαινε στον άλλον τα τραγούδια του τόπου του, τους χορούς, τον τρόπο που καλλιεργούσαν τα φυτά τους, πού και πώς μαγείρευαν και άλλες συνήθειές τους. Έτσι, **ο τρόπος που ζούσαν, που ντύνονταν, που χόρευαν, μεταδιδόταν από στόμα σε στόμα, από τον παππού και τη γιαγιά στα εγγόνια και δεν άλλαζε εύκολα. Αυτή είναι η παράδοση.** Οι άνθρωποι ενός τόπου κρατούσαν τις παραδόσεις τους για πολλά χρόνια.

Πολλές από τις παραδόσεις, τις συνήθειες δηλαδή των παλιότερων, διατηρούμε κι εμείς σήμερα, παρόλο που ο τρόπος ζωής μας έχει πια αλλάξει πολύ.

[Παράδοση](#)

Κάθε γενιά ανθρώπων αισθάνεται τον κόσμο με το δικό της τρόπο, προσπαθεί να τον γνωρίσει, σκέφτεται και δημιουργεί. Τη γνώση και τα έργα της τα παραδίδει στην επόμενη γενιά, η οποία, με τη σειρά της, πάνω σ' αυτά που κληρονόμησε, προσθέτει τη δική της δημιουργία. Όλος αυτός ο πλούτος είναι η παράδοση.

- **Έθιμα**- Το έθιμο είναι άγραφη πηγή δικαίου. Τα έθιμα περιέχουν κανόνες δικαίου που αποκτούν τη δεσμευτικότητά τους, λόγω της μακρόχρονης εφαρμογής τους στα πλαίσια μιας κοινωνίας ή τάξης και της πεποιθήσεως των μελών της ότι είναι δεσμευτικοί.
- **δημοτικά τραγούδια**- Στα παραδοσιακά δημοτικά τραγούδια διακρίνουμε στοιχεία που σχετίζονται με την κοινωνική, θρησκευτική και υλική ζωή των Ελλήνων.
- **παραδοσιακές συνταγές**- Η **Ελληνική κουζίνα** είναι όρος ο οποίος περιγράφει την **παραδοσιακή** κουζίνα των **Ελλήνων**.

7.0 πολιτισμός μας

- [λαϊκή τέχνη](#)- Η λαϊκή τέχνη είναι η γνήσια, πηγαία δημιουργία κάθε λαού, που εκφράζει την ιδιαίτερη νοοτροπία του, την ιδιοσυγκρασία του, τη ζωτικότητα και πνευματικότητά του, την καλλιτεχνική, μα και κοινωνική συνείδησή του. Μέσα από αυτήν οι λαοί έχουν πολλές φορές διηγηθεί τους πόθους, τους καημούς τους, το πιστεύω τους, την πορεία της εξέλιξής τους ανάμεσα από τους αιώνες
- [Παροιμίες](#): Παροιμία ονομάζεται ένα σύντομο απόφθεγμα που εκφράζει -τις περισσότερες φορές με αλληγορικό τρόπο- ισχυρισμούς που αποτελούν το απόσταγμα μακράς πείρας πολλών ανθρώπων. Έτσι, οι παροιμίες προσλαμβάνουν πολλές φορές έναν διδακτικό χαρακτήρα.

[Παραδοσιακός ηπειρώτικος γάμος](#) (παραδοσιακές φορεσιές, παραδοσιακά έθιμα, παραδοσιακά τραγούδια)

[Έθιμα της Αποκριάς](#)

[Καθαρά Δευτέρα – Τα Κούλουμα](#)

[Ο «Μάρτης» ή «Μαρτιά»](#)

[Πασχαλινά έθιμα](#)

[Αφιέρωμα στην παράδοση | Τραγούδια κ χοροί απ’ όλη την Ελλάδα \(Στην υγεία μας\)](#)

7.4 Πολιτισμός σε κάθε βήμα

Πάμε μια βόλτα στον τόπο που ζούμε. Αν προσέξουμε, πολλές γωνιές του διηγούνται μια δική τους ιστορία. Η μία ενώνεται με την άλλη μ’ ένα μίτο, κι όλες μαζί οι ιστορίες κάνουν τη μεγάλη ιστορία του τόπου μας και των ανθρώπων της, παλιών και νέων.

Στον τόπο μας ζούσαν άνθρωποι από πολύ παλιά. Πολλά από τα δημιουργήματά τους εξαφανίστηκαν. Άλλα σώζονται μέχρι σήμερα. Αυτά τα παλαιότερα έργα, μαζί με τα σημερινά και μαζί με τη γλώσσα και τις συνήθειές μας, αποτελούν τον πολιτισμό μας. Έτσι, στον τόπο που ζούμε, καθημερινά συναντάμε έργα του πολιτισμού παλιότερων εποχών, αλλά και σημερινά. Τον πολιτισμό μας φανερώνει ακόμη, εκτός από τα έργα, και η καθημερινή μας συμπεριφορά.

[Αφιέρωμα στην Καστοριά, με ιδιαίτερη αναφορά στην ιστορία της πόλης.](#)

[Η γέφυρα «Χαρίλαος Τρικούπης» \(Ρίου - Αντιρρίου\)](#)

[ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΣΤΡΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ](#)

7.5.Νους και Σώμα

Οι αρχαίοι Έλληνες μορφώνονταν για να ασκούν το νου τους και γυμνάζονταν για να ασκούν το σώμα τους. Έπαιρναν μέρος σε πολλούς αθλητικούς αγώνες. Πιο σημαντικοί ήταν οι Ολυμπιακοί αγώνες, που γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια στην Ολυμπία. Εκεί, Έλληνες από όλες τις πόλεις άφηναν τα όπλα και ειρηνικά, με σεβασμό στους κανόνες, συμμετείχαν και συναγωνίζονταν σε διάφορα αθλήματα με βραβείο ένα στεφάνι από αγριελιά, τον κότινο. Σήμερα, αθλήτριες και αθλητές από όλο τον κόσμο συμμετέχουν στους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς αγώνες, που διοργανώνονται κάθε τέσσερα χρόνια σε διαφορετικές πόλεις και χώρες της γης. Άνθρωποι με διαφορετική γλώσσα, διαφορετικές συνήθειες, διαφορετικές θρησκείες και από διαφορετικούς πολιτισμούς συμμετέχουν ειρηνικά σε μια μεγάλη γιορτή.

[Μια αρχαία ολυμπιακή διοργάνωση](#)

[Τελετή έναρξης Ολυμπιακοί αγώνες 2004 \(τελετή αφής\)](#)

[Ο δρόμος προς το Τόκιο](#)

- ★ [Γνώρισε την Ελληνική Παραολυμπιακή Ομάδα](#)
- [για την Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία](#)